

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای حل معادله از اتحاد مزدوج، عبارت سمت چپ تساوی را تجزیه می‌کنیم:

$$(x - (3x - 1))(x + (3x - 1)) = 0 \Rightarrow (-2x + 1)(4x - 1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} -2x + 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \\ 4x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{4} \end{cases} \Rightarrow \text{مجموع جواب ها} = \frac{1}{2} + \frac{1}{4} = \frac{3}{4}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. معادله را به روش تجزیه با اتحاد جمله مشترک با ضریب جمله درجه دوم غیر یک حل

$$3x^2 + 5x - 2 = 0 \Rightarrow \frac{1}{3}(3x + 6)(3x - 1) = 0 \quad \text{می‌کنیم:}$$

$$\Rightarrow x = \frac{1}{3}, x = -2 \Rightarrow \left| \frac{1}{3} - (-2) \right| = \left| \frac{1}{3} + 2 \right| = \left| \frac{7}{3} \right| = \frac{7}{3}$$

روش دوم:

$$x_1 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}, x_2 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a} \Rightarrow x_1 - x_2 = \frac{\cancel{-b} + \sqrt{\Delta} + \cancel{b} + \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{\sqrt{\Delta}}{a} = \frac{\sqrt{49}}{3} = \frac{7}{3}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$4x^2 - 6xy + A = (2x - a)^2$$

$$2(2x)(a) = 6xy \xrightarrow[\text{از طرفین}]{\text{حذف } 2x} 2a = 3y \Rightarrow a = \frac{3}{2}y \quad \text{می‌دانیم:}$$

$$\left(2x - \frac{3}{2}y\right)^2 = 4x^2 - 6xy + \frac{9}{4}y^2 \Rightarrow A = \frac{9}{4}y^2$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. می‌دانیم معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ دو ریشه حقیقی دارد؛ اگر $\Delta > 0$:

$$2x^2 - 2x + (m - 1) = 0$$

$$\Delta = (-2)^2 - 4 \times 2(m - 1) = 4 - 8m + 8 = 12 - 8m > 0 \Rightarrow m < \frac{3}{2}$$

$$2x^2 + 6x + 1 = 0$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$x^2 + 3x = -\frac{1}{2}$$

$$x^2 + 3x + \frac{9}{4} = -\frac{1}{2} + \frac{9}{4} = \frac{7}{4}$$

$$\left(x + \frac{3}{2}\right)^2 = \frac{7}{4}$$

$$(2x + 3)^2 = 7$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

مجموع ریشه‌های معادله درجه ۲ از رابطه $\frac{-b}{a}$ به دست می‌آید:

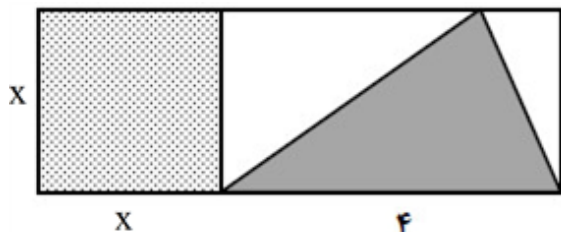
$$\frac{-b}{a} = \frac{-7}{4}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۷

$$2x^2 - 6x - 1 = 0 \Rightarrow 2x^2 - 6x = 1 \Rightarrow x^2 - 3x = \frac{1}{2}$$

عددی که در این مرحله باید به دو طرف معادله اضافه کنیم $\left(-\frac{3}{2}\right)^2 = \frac{9}{4}$ است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۸

$$S_1 = \frac{4 \times x}{2} = 2x$$

$$S_2 = x^2$$

$$S_2 = \frac{1}{6}S_1 + \frac{4}{3} \Rightarrow x^2 = \frac{x}{3} + \frac{4}{3} \Rightarrow 3x^2 = x + 4$$

$$\Rightarrow 3x^2 - x - 4 = 0 \Rightarrow (x+1)(3x-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = -1 \\ x = \frac{4}{3} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{حکم} = \frac{x^2}{(4+x)x} = \frac{x}{4+x} = \frac{\frac{4}{3}}{4 + \frac{4}{3}} = \frac{1}{4}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۹

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): تنها عددهای نامنفی زیر رادیکال با فرجه زوج می‌توانند باشند:

$$\{k \in \mathbb{R} | \sqrt{k} \leq 0\} = \{0\}$$

گزینه (۲): تمام عددهای حقیقی نامنفی را شامل می‌شود:

$$\{k \in \mathbb{R} | \sqrt{k} \geq 0\} = \mathbb{R}^+ \cup \{0\}$$

$$k^2 + 1 = 0 \Rightarrow k^2 = -1 \Rightarrow k = -1 \Rightarrow \{-1\}$$

گزینه (۳):

تنها عدد -۱ در این مجموعه قرار دارد.

گزینه (۴): تنها عضو این مجموعه عدد ۱ است.

$$\{k \in \mathbb{N} | k \leq 1\} = \{1\}$$

بنابراین گزینه (۳) اگر به جای k قرار داده شود، معادله به شکل $(x-2)^2 = -1$ بوده و بدون جواب است. با گزینه (۱) یک ریشه مضاعف و گزینه‌های (۲) و (۴) ریشه‌های متفاوت خواهند داشت.

$$3x(mx - 4) + m + 1 = 0 \Rightarrow 3mx^2 - 12x + m + 1 = 0$$

$$\xrightarrow{\text{ریشه مضاعف}} \Delta = 0 \quad (-12)^2 - 4(3m)(m + 1) = 0 \Rightarrow 144 - 12m^2 - 12m = 0$$

$$\xrightarrow{\div(-12)} m^2 + m - 12 = 0 \Rightarrow (m + 4)(m - 3) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = -4 \\ m = 3 \end{cases}$$

$$m = -4 \Rightarrow x = \frac{-b}{2a} = \frac{-(-12)}{6m} = \frac{12}{-24} = \frac{-1}{2} \quad (\text{غ ق ق})$$

$$m = 3 \Rightarrow x = \frac{-b}{2a} = \frac{-(-12)}{6m} = \frac{12}{18} = \frac{2}{3} \quad (\checkmark)$$

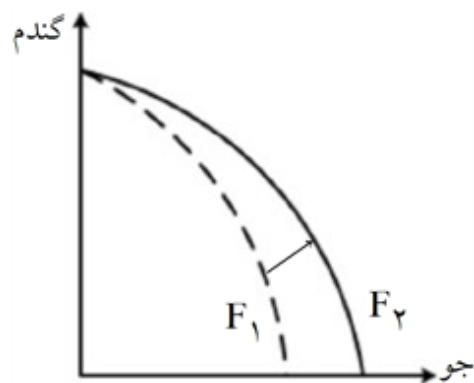
حال با داشتن $m = 3$ داریم:

$$2x^2 + 3x + 1 = 0 \xrightarrow{b=a+c} \begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = \frac{-1}{2} : \text{ریشه بزرگ تر} \end{cases}$$

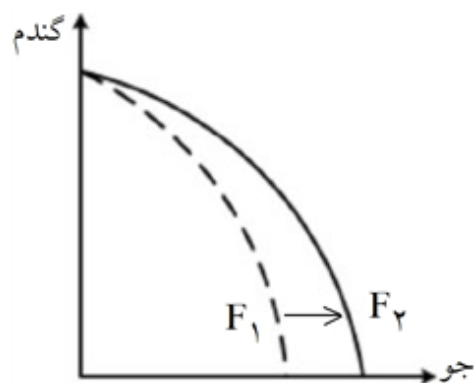
گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عوامل مؤثر بر انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج:

- هر عاملی که میزان مواد اولیه و منابع تولید یک کارخانه را افزایش دهد مانند افزایش مواد اولیه، افزایش نیروی کار استخدامی، افزایش سرمایه‌های فیزیکی (ماشین‌آلات و ...) و سرمایه‌های مالی و یا پیدایش یک تکنولوژی و پیشرفت که امکان تولید بیشتر کالاها و خدمات را فراهم می‌آورد، منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج می‌شود. این انتقال منحنی مرز امکانات تولید به خارج سه حالت دارد:

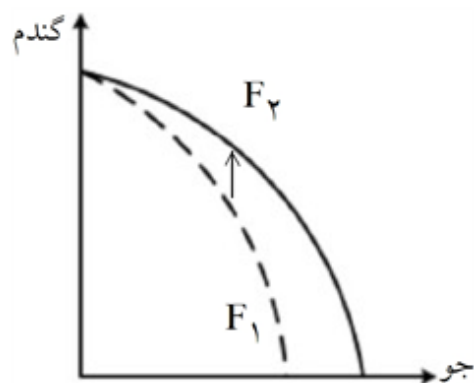
حالت اول: اگر منابع برای تولید هر دو کالا افزایش یابد منحنی به صورت زیر جابه‌جا می‌شود: (که در این سؤال نیز منابع برای تولید هر دو کالا افزایش یافته است.)

حالت دوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در اینجا مثلاً کالای جو) افزایش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند منحنی به صورت زیر جابه‌جا می‌شود:

حالت سوم: اگر تنها منابع برای تولید یک کالا (در اینجا مثلاً کالای گندم) افزایش یابد و میزان تولید کالای دیگر ثابت بماند منحنی به صورت زیر جابه‌جا می‌شود:

- نیمه بالایی نمودار، تبادل تولیدات را در بازار کالاها و خدمات (بازار محصولات) نشان می‌دهد.
 - در بازار کالاها و خدمات، خانوارها خریدار و بنگاه‌ها فروشنده‌اند.
 مسیر شماره ۱: جریان کالاها و خدمات را از بنگاه‌ها به خانوارها را نشان می‌دهد.
 مسیر شماره ۲: پرداخت پول بابت کالا و خدمات خریداری شده در جهت مخالف جریان کالا و خدمات را نشان می‌دهد.
 - پولی که خانوارها بابت خرید کالاها و خدمات پرداخت می‌کنند، با عبور از بازار محصولات به عنوان درآمد بنگاه دریافت می‌شود.

نکات مربوط به نیمه پایینی نمودار:

- تبادل عوامل تولید (زمین، نیروی کار، سرمایه و کارآفرینی) در بازار عوامل تولید را نشان می‌دهد.
 - در بازار عوامل تولید، خانوارها فروشنده و بنگاه‌ها خریدار هستند.
 - مسیر شماره ۳: پول بابت عوامل تولید خریداری شده (درآمد خانوارها) در جهت مخالف جریان عوامل تولید را نشان می‌دهد. پولی که بنگاه‌ها بابت خرید عوامل تولید می‌پردازند، با عبور از بازار عوامل تولید، به عنوان درآمد خانوارها دریافت می‌شود.

درآمد خانوارها در بازار عوامل تولید: پرداخت‌هایی که بابت خرید منابع تولید به خانوارها پرداخت می‌شود.
 مسیر شماره ۴: جریان عوامل تولید را از خانوارها به بنگاه‌ها را نشان می‌دهد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری (عوامل رفتارهای غیرمنطقی):

عدم توجه به هزینه‌های در رفته:

- خوردن کامل غذایی که سفارش داده‌اید ولی آن را دوست ندارید، صرفاً به دلیل پرداخت شده بابت آن غذا
 - رفتن به کلاس بی‌کیفیت، صرفاً به دلیل پرداخت کامل شهریه آن
 (وقتی کتابی را خریده‌ایم آن را دوست نداریم اما به خاطر پولی که داده‌ایم تا آخرش می‌خوانیم).
 بی‌صبری زیاد:

- سراغ کارهای کم‌ارزش آنی رفتن، به جای صبر در تحصیل، یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی
 - برای تأمین هزینه‌های مصرفی فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی‌ها رفتن
 (شخصی برای تکمیل نورپردازی باغچه منزل خود، زیر بار سنگین پرداخت اقساط آن می‌رود).
 چسبیدن به وضعیت فعلی:

- چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده
 (لباس‌فروشی که حاضر نیست پیشنهاد شریک خود را برای فروش از طریق شبکه‌های اجتماعی بپذیرد).

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای به دست آوردن یک واحد y بیشتر، باید دو واحد x از دست داد.

به عنوان مثال در نقطه D ، ۲ واحد کالای x و ۳ واحد کالای y می‌توان خریداری کرد. در نقطه C ، ۴ واحد کالای x و ۲ واحد کالای y می‌توان خریداری کرد. در نتیجه برای حرکت از نقطه D به C (جهت به دست آوردن یک واحد y بیشتر) باید از دو واحد x صرف‌نظر کرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تولید در نقطه C ناکارا است؛ یعنی اقتصاد از حداکثر منابع تولید خود به صورت بهینه

استفاده نکرده است. بنابراین، افزایش کارایی و استفاده از حداکثر منابع تولید، منجر به حرکت ترکیب تولید از نقطه C به A می‌شود. در مورد حرکت از نقطه A به D (که برای اقتصاد کشور قابل دسترس نبوده است)، اگر عواملی همچون افزایش سرمایه‌گذاری در سرمایه‌های فیزیکی (مانند کارخانه‌ها، ساختمان ادارات و ماشین‌آلات) و یا سرمایه‌انسانی با آموزش اتفاق بیفتد و یا جمعیت در طول زمان افزایش یابد، ظرفیت‌های تولیدی بیشتر می‌شوند و رشد اقتصادی حاصل می‌گردد؛ در نتیجه دسترسی به نقاط خارج از مرز امکانات تولید، امکان‌پذیر می‌شود.

الف) اگر یک شرکت یا کشور، هر فرصتی را برای استفاده بهتر از منابع تولید به کار گیرد؛ بدون آنکه وضع دیگران بدتر شود، اقتصاد آن کشور یا شرکت کارا است.
 ب) الگو نمایشی ساده از واقعیتی پیچیده است.
 ج) نقطه تلاقی منحنی عرضه و تقاضا در نمودار بازار، وضعیت تعادل را در بازار نشان می‌دهد. در این شرایط میزان عرضه و تقاضا با هم برابر هستند و هماهنگی کامل میان رفتار عرضه‌کننده و تقاضاکننده، وجود دارد.

الف) برای محاسبه ارزش مبادلات در بازار کافی است که قیمت کالا را در مقدار مبادله شده، ضرب کنیم:
 تومان $3000 = 500 \times 6$: ارزش مبادلات
 ب) در سطح قیمت‌های کمتر از قیمت تعادلی، بازار با مازاد تقاضا یا کمبود عرضه، مواجه است. بنابراین، در سطوح قیمتی ۳۰۰ و ۴۰۰ تومان، شاهد مازاد تقاضا (کمبود عرضه) هستیم.
 ج) به دلیل اینکه سطح قیمت ۶۰۰ تومان بالاتر از سطح قیمت تعادلی است، بازار با مازاد عرضه یا کمبود تقاضا مواجه است.

الف) محل برخورد منحنی‌های عرضه و تقاضا یعنی نقطه C ، نقطه تعادل و نشان‌دهنده قیمت و مقدار تعادلی است؛ بنابراین، مقدار عرضه و تقاضای تعادلی برابر ۶۰۰ واحد خواهد بود.
 ب) مازاد عرضه یا کمبود تقاضا در سطوح قیمتی بالاتر از سطح قیمت تعادل ایجاد می‌شوند؛ بنابراین ناحیه ۴، در شرایط مازاد عرضه یا کمبود تقاضا است.
 ج) سطح قیمت ۳۰۰ ریال، کمتر از سطح قیمت تعادلی است؛ بنابراین با شرایط مازاد تقاضا یا کمبود عرضه مواجه است. برای محاسبه این میزان عدم تعادل، کافی است تفاوت عرضه و تقاضا در این سطح قیمت محاسبه شود.
 واحد $800 = 200 - 1000 \Rightarrow$ میزان عرضه - میزان تقاضا : مازاد تقاضا (کمبود عرضه)

الف) درست است.
 ب) نادرست است؛ زیرا تصمیمات عاقلانه، از مقایسه هزینه‌ها و منافع در هر انتخاب به وجود می‌آید.
 ج) درست است.
 د) نادرست است؛ زیرا در کسب‌وکار شراکتی (و نه شرکت) آزادی عمل محدودتر افراد و تصمیم‌گیری سخت‌تر به دلیل لزوم توافق شرکا، وجود دارد.
 ه) نادرست است؛ زیرا افرادی که از راه‌های نادرست کسب درآمد می‌کنند، معمولاً دستشان در روستاها و محله‌های کوچک، زود رو می‌شود؛ بنابراین ترجیح می‌دهند به شهرهای بزرگ، کوچ کنند تا آسان‌تر به فعالیت خود بپردازند.

منافع هر یک از محصولات را محاسبه می‌کنیم:

تومان $۴۵۰ \times ۱۰۰۰ = ۴۵۰,۰۰۰$: گندم

تومان $۵۰۰ \times ۸۰۰ = ۴۰۰,۰۰۰$: جو

تومان $۸۰۰ \times ۴۰۰ = ۳۲۰,۰۰۰$: سیب زمینی

تومان $۹۰۰ \times ۳۰۰ = ۲۷۰,۰۰۰$: پیاز

منفعت بیش‌تر مربوط به گندم است، پس انتخاب محصول با گندم است و هزینه فرصت اولین منفعت صرف‌نظر شده که رقم $۴۰۰,۰۰۰$ تومان مربوط به جو است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

شاعر زبردست برای انتقال عاطفه و حس و حال خود به دیگران، وزن و آهنگی را انتخاب می‌کند که با محتوای شعرش هماهنگی کامل داشته باشد، مثلاً در:

گزینه ۱: وزن کوبنده و کوتاه و تند برای محتوای حماسی به کار رفته که هماهنگی کامل دارد.

گزینه ۲: وزن شاد برای موضوع خرابی و کشتار ناشی از زلزله انتخاب شده که نمونه‌ی کامل ناهماهنگی وزن با محتواست و نشان می‌دهد شعر از دل شاعر برنخاسته است.

گزینه ۳: موضوع عاشقانه در وزنی شاد بیان شده که هماهنگی دارد.

گزینه ۴: موضوع غم‌انگیز عاشورا در وزنی سنگین با هجاهایی کشیده بیان شده که هماهنگ است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در گزینه (۱) به نکته اخلاقی و تواضع اشاره شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): واژه‌های «شمع، مهر، سوز دل» شعر را غنایی و عاشقانه کرده است.

گزینه (۳): لحن شعر رجزگونه و کوبنده است.

گزینه (۴): روشمندی در به‌دست آوردن گنج (تعلیمی)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): لحن بیت مناجات است.

گزینه (۲): لحن عاشقانه و عاطفی است.

گزینه (۳): لحن تعلیمی است.

گزینه (۴): لحن روایی و داستانی است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): هر چیزی که ... می‌تواند یک متن باشد.

گزینه (۲): زدن عینک زیبایی‌شناسی ... از نکات ادبی است.

گزینه (۳): ایجاد انگیزه و پویایی ... از نکات فکری است.

گزینه (۴): «روسفید برآمدن» کنایه از «سرافراشته شدن اوست» و ضرب‌المثل است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

وزن امری حسی است و بیرون از ذهن انسان وجود ندارد و وسیله ادراک وزن، حواس ما است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه (۲): هوشیاری و اغتنام فرصت و خوشی‌های زودگذر از نکات فکری متن است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): کاربرد شبکه معنایی (زبانی)، ترکیبات تازه (زبانی)

گزینه (۳): آوردن تمثیل (ادبی)، کاربرد لغات عربی (زبانی)

گزینه (۴): واژه‌های متضاد (غریب، قریب) ادبی، ردیف‌های طولانی (ادبی)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در بیت گزینه (۱)، لحن رجزگونه و حماسی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): پرهیز از حرص (تعلیمی)

گزینه (۳): توجه به ضعیف و زبردست (تعلیمی)

گزینه (۴): تأکید بر معرفت باطنی (تعلیمی)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی (۱): غم‌پرستی

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: دعوت به خوش‌باشی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمام بیت‌ها در قالب مثنوی هم‌قافیه‌اند. براساس این موضوع باید گزینه‌ی (۲) را انتخاب

کنیم. قافیه‌ی ابیات در سایر گزینه‌ها:

(۱) بیداد، یاد (۲) فرصت، غنیمت (۴) رنج، گنج

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم و پیام محوری متن سؤال، مربوط به «قلمرو فکری» متن است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با توجه به مضمون بیت‌ها هم‌چنین استفاده بسیار زیاد از مصوت‌های بلند می‌توان گزینه (۱)

را انتخاب کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گازر: رخت‌شوی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «پارست» در این گزینه صرف «فعل یارستن» است و در معنی «توانایی داشتن» به کار رفته،

اما در سایر گزینه‌ها «پارست» عبارتی‌ست مرکب از دو واژه‌ی «یار» و «است».

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از قرار گرفتن قافیه در پایان هر دو مصراع بیت، می‌فهمیم که قالب شعر «مثنوی» است و

اگر قافیه فقط در پایان مصراع‌های دوم (مصراع‌های زوج) بیاید، «قطعه» است.

نمودار هندسی مثنوی این‌گونه است: نمودار قطعه بدین شکل است:

× _____	× _____ × _____
× _____	* _____ * _____
× _____	+ _____ + _____

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شبکه معنایی، تضاد میان واژگان و بهره‌گیری از تمثیل برای بیان مفهوم از نکاتی‌اند که در

قلمرو «ادبی» قابل بررسی می‌باشند.

۳۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «الکسلان» مفرد مذکر است و باید اسم اشاره «هذا» برای آن به کار رود. نباید این کلمه را با مثنی اشتباه گرفت. با توجه به خود کلمه (و ضمیر غایب «ه») می‌توان پی برد که «الکسلان» مفرد مذکر است.

۳۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$۶ \times ۷ = ۴۲$$

ثمانية و عشرون $\rightarrow ۲۸ = ۱۴ - ۴۲$

۳۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

«تعلیمین» متناسب ضمیر «أنتِ» می‌باشد (رد گزینه‌ی ۱) و مضارع است (رد گزینه‌ی ۳) / الیوم الواحد: یک روز (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / اثنتین و عشرين (رد گزینه‌ی ۴) چرا که این عدد ۲۲ است نه ۲۸!

۳۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «أحد» جزء اعداد ترتیبی و اصلی نیست.

۴۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «مدرسه همان خانهٔ دوم است، یک کتابخانه و بیست کلاس دارد!»

۴۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

النَّضْرَة: تر و تازه \leftarrow گزینه ۱
فَمَنْ: کیست که، أَوْجَدَ فِیْهِ قَمْرَه: ماهش را در آن ایجاد کرد \leftarrow گزینه ۳
زَانَه: آن را زینت داد \leftarrow گزینه ۴

۴۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

نکته: حرف «إِلَّا» هنگامی که دربارهٔ ساعت به کار رود، به صورت «مانده به» ترجمه می‌شود. «العاشرة إِلَّا عَشْرَ دَقَائِقَ: ده دقیقه مانده به ده»

۴۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(۱) تَسْتَمِعَنَّ \leftarrow ^{ماضی} إِسْتَمَعْتُ
إِسْتَمِعْ، یَسْتَمِعْ، إِسْتَمِعْ، إِسْتَمَاعَ (إِفْتِعَال)

۴۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پاسخ ۴ منطقی نیست.

ترجمه گزینهٔ ۴: بله، دو بار سفر نکردم!

۴۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فعل «تَعَلَّمْتَ» مثنی مؤنث غائب ماضی است و تنها ضمیر مناسب آن «هُمَا» می‌باشد. فعل «تَفَقَّهُوا» می‌تواند ماضی یا امر باشد ولی با توجه به عبارت «یا زُمَّلَائِی» که قرینه‌ی مخاطب بودن جمله است تنها گزینهٔ امر صحیح است و ضمیر مناسب آن «أَنْتُمْ» می‌باشد.
ترجمه عبارت سؤال: «آن‌ها قرآن را فراگرفتند و شما ای دوستانم در آن بیندیشید!»

۴۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به تدریج تا اواخر دوره‌ی گردآوری خوراک، توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تکامل یافت و به حدی رسید که هنر نقاشی را برای نشان دادن احساس و اندیشه‌ی خود به کار گرفت. (تاریخ دهم درس ۴ ص ۳۲).

۴۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. باستان‌شناسان اگر در حفاری و خاکبرداری، به بنای تاریخی برخورد کنند، نخست نقشه‌ی آن بنا را مشخص می‌کنند.

۴۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از فرعون‌های دوره جدید به نام اُمن هوتپ چهارم کوشید که یگانه‌پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج نماید.

۴۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

۱) پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم، آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند.

۲) قوم اگد که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست، به فرماندهی سارگن بر کشور - شهرهای سومری مسلط شد.

۳) پس از اگدی‌ها، به تدریج قوم دیگری به نام اموری، قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد.

۴) نخستین شهرها در ناحیه‌ی جنوبی بین‌النهرین به وجود آمدند.

۵۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نتیجه تولید مازاد بر نیاز، دادوستد میان روستاهای دور و نزدیک به تدریج آغاز شد.

۵۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یافته‌های به‌دست آمده از کاوش‌های تپه‌ی چغاگلان در شهرستان مهران (استان ایلام) نشان می‌دهد که ساکنان این منطقه از نخستین گردآورندگان خوراک بوده‌اند که به کشت گندم و جو روی آوردند. (درس ۴ ص ۳۳)

۵۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از حدود ۱۹۰۰ ق.م به تدریج قوم دیگری به نام اموری، قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد و سلسله‌ای را تأسیس کرد که به بابل قدیم معروف است. مشهورترین فرمانروای این سلسله حمورابی بود که مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح و ضمیمه‌ی قلمرو خود کرد.

۵۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پیش از تاریخ، به دوران طولانی از زندگی انسان گفته می‌شود که با ظهور او در پهنه‌ی گیتی آغاز شد و تا اختراع خط و گسترش تمدن در حدود ۵۰۰۰ سال پیش به طول انجامید.

۵۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) تصویر صورت سؤال پیکره‌ی بز مفرغی کشف شده از گورستان شاهی شهر اور در سومر را نشان می‌دهد.
ب) جغرافیای تمدن بین‌النهرین فقط محدود به سرزمین‌های میان دو رود دجله و فرات نیست و شامل تمام سرزمین‌های پست غرب فلات ایران می‌شود و دولت - شهرهای (کشور - شهرها) سومر اغلب با یک‌دیگر در حال رقابت و جنگ به سر می‌بردند.

۵۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از آن‌که حکومت بابل قدیم دچار ضعف و زوال شد، آشوریان که قوم جنگجویی در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند و با لشکرکشی‌های پی‌درپی به سرزمین‌های هم‌جوار و غارت و ویرانی آن‌ها، بر قلمرو و ثروت خود افزوده‌اند.

۵۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بهتر است صورت مسئله به شکل سؤالی نوشته و از عبارات خبری و جملات کلی و نامعلوم جلوگیری شود.

۵۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی موارد نادرست:

الف) چون ایران نسبت به جنوب‌غربی آسیا در نظر گرفته شده است ← موقعیت نسبی

ب) چون موقعیت وسعت ایران را نسبت به سایر کشورها در نظر می‌گیرد ← موقعیت نسبی

ه) ایران نسبت به اقیانوس هند تقریباً نزدیک است ← موقعیت نسبی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب‌وهوایی منجر شده است.

گزینه‌ی «۳»: محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود موقعیت نسبی آن مکان است.

گزینه‌ی «۴»: مرزهای مشترک سیاسی و موقعیت دفاعی کشور ما اهمیت موقعیت نسبی کشور را نشان می‌دهد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

نکته مورد توجه: در مرحله «طرح سؤال و بیان مسئله» این است که پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد. به عبارت دیگر مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است. او با این کار نسبت به موضوع، اطلاعات بیش‌تری پیدا می‌کند و مهم‌تر از همه، پی می‌برد سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر.

در مرحله «طرح سؤال و بیان مسئله»، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟ «فرضیه‌سازی» یکی از مراحل حساس پژوهش است زیرا فرضیه‌ها در هر پژوهش نقش راهنما را دارد و به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود جهت می‌دهد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

چرا ← علت وقوع پدیده ← تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر

چگونه ← بررسی سیر تکوین و تحول پدیده ← قطع درختان - از بین رفتن دریاچه‌ها، باتلاق‌ها، واحدها

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تمامی گزاره‌هایی که بیان شده است به‌جز گزاره آخر ویژگی دریای عمان را بیان می‌کند اما گزاره آخر اهمیت دریای عمان را بیان می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تنگه هرمز که محل اتصال بین خلیج فارس و دریای عمان است یکی از مهم‌ترین مکان‌های استراتژیک جهان است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منظور از موقعیت نسبی هر کشور، محل قرارگیری آن، نِسبه به سایر کشورها، دریاها، تنگه‌ها، کانال‌ها، خلیج‌ها، منابع اقتصادی و ... است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی قرار دارد که منجر به تنوع آب و هوایی در کشور ما شده است و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه طول شرقی واقع شده است که براساس ساعت رسمی کشور (که براساس ساعات حمل‌ونقل کشور ما یکسان‌سازی می‌شود) نه ساعت واقعی (که براساس آن زمان شرعی تعیین شده است) ما براساس فاصله از گرینویچ تعیین شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سؤالات کلیدی هر کدام به موضوعات مشخصی از بحران‌های ریزگردها و موضوعات جغرافیایی دیگر می‌پردازد. به طور کلی مصداق‌های متنوع در درک بهتر سؤالات کلیدی جغرافیا اهمیت بسیار زیادی دارد. در این سؤال محدوده جغرافیایی بحرانی این پدیده، کشورهای ایران، کویت و عراق همان محل وقوع ریزگردها هستند که به سؤالات کلیدی کجا پاسخ می‌دهد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
به بخش‌هایی که امکان تغییر بیشتری دارند و نقش حیاتی و اساسی ندارند، لایه‌های سطحی جهان اجتماعی و به بخش‌هایی که تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند، لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی می‌گویند. لایه‌های عمیق، تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند، اما لایه‌های سطحی هم تأثیرات محدودتری دارند و هم بیشتر در معرض تغییر هستند. (جامعه‌شناسی ۱ درس ۴)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
تشریح گزینه‌ها:
(۱) مورد اول آن نادرست است، هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییر هستند.
(۲) هر دو موارد آن درست است.
(۳) مورد اول آن نادرست است، عمیق‌ترین لایه‌ی جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
(۴) مورد دوم آن نادرست است، هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییر هستند و تغییر برخی از آن‌ها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود. در نتیجه نمی‌توانیم بگوییم تغییر آن‌ها هیچ‌گاه باعث تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
جهان، واژه‌ای است که معمولاً برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ به کار می‌رود. مانند جهان طبیعت، جهان غرب، جهان اسلام و ... / جهان اجتماعی و نظم آن، تکوینی نیست، بلکه اعتباری است، یعنی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل می‌گیرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
پیامدهای غیرارادی کنش انسان قطعی است. یعنی حتماً انجام می‌شود ولی پیامدهایی که به اراده‌ی انسان وابسته است، احتمالی است، یعنی ممکن است انجام بشود یا نشود. اگر افراد آن‌را به اراده کنند، انجام می‌شود و اگر نخواهند، انجام نمی‌گیرد.
هنجار اجتماعی، شیوه‌ی انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است. مثلاً در هر جامعه‌ای احوالپرسی از دیگران، شیوه‌های معینی دارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، به آن‌ها تداوم می‌بخشند.
- جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.
- می‌دانید که هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از هنجارها و نمادها نیست؛ ولی هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییر هستند و تغییر برخی از آن‌ها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق منجر نشود، موجب تحول و تغییر بنیادین جهان اجتماعی نمی‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) حقوق شهروندی: ذهنی و کلان

فکر کردن به اتفاقات روز گذشته: ذهنی و خرد

رعایت حق تقدم: عینی و کلان

ب) زلزله یا خشکسالی با اینکه پدیده‌های طبیعی‌اند، تأثیرات تعیین‌کننده‌ای در کنش اجتماعی انسان‌ها دارند. انسان‌ها برای مقابله با زلزله و خشکسالی، قواعد خاصی وضع می‌کنند و کنش‌های مناسبی انجام می‌دهند. این موضوع، اشاره به تأثیر جهان طبیعی بر جهان اجتماعی دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن‌را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود. بنابراین گزینه ۳ حذف می‌شود.

عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند. بنابراین گزینه‌های ۱ و ۳ حذف می‌شوند.

اعضای جهان اجتماعی، تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می‌یابند و نقشی را به عهده می‌گیرند و متناسب با نقش خود، از حقوق و تکالیفی برخوردار می‌شوند که خود و دیگران از این عضویت و حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند. بنابراین گزینه ۴ حذف می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت نادرست:

بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها، پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر وجود نداشته باشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

فروش نفت به ارزان‌ترین قیمت ← مفقود بودن بُعد ذهنی نفت

در یکی از بحران‌های اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند، بنا به محاسبات اقتصادی می‌بایست نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند، ولی جالب است بدانید به ارزان‌ترین قیمت ممکن، نفت مورد نیاز خود را خریدند، زیرا در کشورهای نفت‌خیز، بُعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت، ولی بُعد ذهنی و معنایی آن مفقود بود و صاحبان آن کشورها از اهمیت نفت و وضعیت کشورهای صنعتی و نیاز ضروری آن‌ها به نفت، اطلاع کافی نداشتند.

نوع نظم جهان اجتماعی ← اعتباری

جهان اجتماعی و نظم آن، تکوینی نیست، بلکه اعتباری است، یعنی با آگاهی و اراده‌ی انسان‌ها شکل می‌گیرد.

فرو ریختن جهان اجتماعی ← حذف عقاید و ارزش‌ها

بخش‌هایی از جهان اجتماعی به آسانی تغییر می‌کنند و تغییر آن‌ها، تحول مهمی در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد. برخی می‌توانند حذف شوند، ولی با حذف آن‌ها جهان اجتماعی تداوم می‌یابد، اما بخش‌های دیگر به آسانی تغییر نمی‌کنند و اگر حذف شوند، جهان اجتماعی فرو می‌ریزد. عقاید و ارزش‌ها عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی هستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

پاسخ دادن سلام ← بیرونی و ارادی (به اراده‌ی جواب‌دهنده‌ی سلام بستگی دارد).

یاد گرفتن درس ← درونی و غیرارادی (طبیعی)

تقرب به خداوند و نشاط روح پس از وضو گرفتن ← طبیعی و درونی

متأثر شدن از حادثه‌ی کشتی سانچی ← درونی و طبیعی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تصدیق از تصور ساخته می‌شود و بدون تصور تصدیقی وجود ندارد. اگر تصدیقی معلوم است، پس تک‌تک تصورات سازنده‌ی آن معلوم هستند.

۷۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تعریف و استدلال واسطه رسیدن انسان از مجهولات به معلومات است.

۷۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در تصور با معنا و در تصدیق با حکم بحث می‌کنیم.

۷۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۷۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دست به عصا بودن کنایه از محتاط عمل کردن است (دلالت التزامی) ولی طرف مقابل اشتبهاً خود عصا را برداشت کرده است. (دلالت مطابقی)

۸۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۸۱

۱) هوشنگ کاشف گنجینه است یا هوشنگ پنهان‌کننده گنجینه است.

۲) علی احمدی دانش‌آموز کوشایی است یا علی معتقد است که احمدی دانش‌آموز کوشایی است.

۳) احمد متخصص عرفان است و دین یهودی دارد یا احمد متخصص عرفان یهودیان است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این سؤال یعنی از اسناد «الف» و «ب» در کدام نسبت، جمله «بعضی الف ب نیست» وجود ندارد. در تساوی این جمله وجود ندارد.

۸۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خدا و پایتخت ایران کلی هستند و رستم شاهنامه اصلاً در خارج مصداق ندارد. این میز جزئی است و فقط یک مصداق در خارج دارد.

۸۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هم مفاهیم جزئی می‌توانند در خارج مصداقی نداشته باشند، هم مفاهیم کلی به‌ترتیب مثل رستم شاهنامه و سیمرغ

۸۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در یک طبقه‌بندی درست، بین مفاهیم موجود در یک طبقه باید رابطه تباین و بین مفهوم یک طبقه با مفاهیم طبقه دیگر نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار باشد.

۸۵